

Laidiens: 24.12.1998., Nr. 385/386

Ministru kabineta noteikumi Nr. 471

Rīgā 1998.gada 22.decembrī (prot. Nr. 68, 10.§)

Noteikumi par individuālajiem aizsardzības līdzekļiem

*Izdoti saskaņā ar likuma
"Par atbilstības novērtēšanu" 7.pantu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumos lietotie termini:

1.1. **standarts** - standarts, kas attiecas uz šo noteikumu darbības jomu un kuru valsts bezpeļņas sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas standarts" (turpmāk - nacionālā standartizācijas institūcija) ir paziņojusi par piemērojamu šajos noteikumos noteikto drošības prasību izpildei;

1.2. **pilnvarotā institūcija** - Ministru kabineta pilnvarota kompetenta atbilstības novērtēšanas institūcija, kas novērtē individuālo aizsardzības līdzekļu vai ražotāju kvalitātes sistēmu atbilstību.

2. Šie noteikumi nosaka individuālos aizsardzības līdzekļus (turpmāk - aizsardzības līdzekļi), to iedalījumu grupās un tiem noteiktās prasības lietotāja veselības un dzīvības aizsardzībai no kaitīgajiem un bīstamajiem darba vides faktoriem, lai varētu piedāvāt attiecīgos aizsardzības līdzekļus Latvijas tirgū (turpmāk - tirgus) - pārdot, dāvināt vai nodot lietošanā pret atlīdzību vai bez tās.

3. Aizsardzības līdzekļi ir:

3.1. izstrādājumi, ierīces, iekārtas un sistēmas, ko ražotājs izveidojis no vairākiem atsevišķiem izstrādājumiem, lietotāja aizsardzībai no viena vai vairāku kaitīgu vai bīstamu darba vides faktoru iedarbības;

3.2. izstrādājumi, ierīces, iekārtas un sistēmas, ko ražotājs izveidojis, apvienojot šo noteikumu 3.1.apakšpunktā minēto aizsardzības līdzekli ar izstrādājumu vai ierīci, kuru lietotājs izmanto (valkā vai tur rokā) specifisku darbību veikšanai;

3.3. savstarpēji apmaināmas aizsardzības līdzekļa normālai darbībai svarīgas aizsardzības līdzekļa sastāvdaļas, kas izmantojamas tikai attiecīgajā aizsardzības līdzeklī.

4. Šie noteikumi neattiecas uz:

4.1. aizsardzības līdzekļiem, kuri paredzēti eksportam uz citām valstīm, izņemot Eiropas Savienības valstis, ja starpvalstu līgumos nav paredzēta cita kārtība;

4.2. speciāli bruņoto spēku vajadzībām projektētiem un ražotiem aizsardzības līdzekļiem (piemēram, ķiveres, vairogi);

- 4.3. paš aizsardzībai paredzētajiem aizsardzības līdzekļiem (piemēram, aerosolu baloniņi);
- 4.4. tikai personīgai lietošanai projektētiem un ražotiem aizsardzības līdzekļiem (piemēram, galvassegas, sezonas apģērbs, apavi, cimdi);
- 4.5. personu aizsardzībai vai glābšanai uz kuģiem un lidmašīnās paredzētajiem aizsardzības līdzekļiem, kurus nelieto pastāvīgi;
- 4.6. vizoriem un ķiverēm, kas paredzētas personu aizsardzībai, lietojot divu vai trīs riteņu transportlīdzekļus ar motoru.
5. Tirgū piedāvātajiem aizsardzības līdzekļiem jāatbilst šo noteikumu VI nodaļā noteiktajām galvenajām veselības un drošības prasībām.
6. Lai aizsardzības līdzekli atzītu par atbilstošu galvenajām veselības un drošības prasībām, tam jābūt ražotam saskaņā ar standartiem, kuros noteikto prasību izpildi apliecina atbilstības apliecināšanas procedūras.
7. Labklājības ministrija organizē standartu izstrādi un adaptāciju attiecīgajā standartizācijas tehniskajā komitejā un to iesniegšanu nacionālajā standartizācijas institūcijā apstiprināšanai.
8. To harmonizēto Eiropas standartu, starptautisko standartu un nacionālo standartu sarakstu, kuri piemērojami saskaņā ar šiem noteikumiem, publicēšanai laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" iesniedz nacionālā standartizācijas institūcija.
9. Aizsardzības līdzekļus iedala trīs grupās atkarībā no darba vides kaitīguma un bīstamības faktoriem. Aizsardzības līdzekļa grupu nosaka ražotājs.
10. Pirmā aizsardzības līdzekļu grupa: vienkāršas uzbūves aizsardzības līdzekļi aizsardzībai no šādiem minimāli kaitīgiem un (vai) minimāli bīstamiem faktoriem, kurus lietotājs pats spēj laikus novērtēt:
 - 10.1. virspusēja mehāniska iedarbība;
 - 10.2. viegli novēršamas vājas iedarbības ķīmiskās tīrīšanas līdzekļi;
 - 10.3. karstas detaļas, kuru temperatūra nav augstāka par 50 °C;
 - 10.4. parastas atmosfēras parādības;
 - 10.5. nelieli grūdieni un vibrācijas, kas neietekmē cilvēka dzīvībai svarīgas funkcijas un nerada neatgriezeniskus ķermeņa daļu bojājumus.
11. Otrā aizsardzības līdzekļu grupa: aizsardzības līdzekļi, kas neatbilst ne pirmajai, ne trešajai grupai.
12. Trešā aizsardzības līdzekļu grupa: sarežģītas uzbūves aizsardzības līdzekļi aizsardzībai no šādiem cilvēka dzīvībai kaitīgiem un (vai) bīstamiem faktoriem, kuri apdraud cilvēka dzīvību vai negatīvi un neatgriezeniski ietekmē cilvēka veselību un kurus lietotājs pats nespēj pietiekami ātri novērtēt:
 - 12.1. c ietu vai šķidru daļiņu aerosoli, kairinošas vai toksiskas gāzes un radioaktīvās vielas;
 - 12.2. pilnīga izolācija no ārējās atmosfēras, arī niršana šķidrā vidē;
 - 12.3. bīstamas ķīmiskās vielas vai jonizējošais starojums (ķermeņa aizsardzība);
 - 12.4. avārijas apstākļi, ko raksturo augsta temperatūra (salīdzinājumā ar gaisa temperatūru 100 °C un augstāka), infrasarkanais starojums, liesmas vai liels daudzums izkusuša materiāla;

12.5. avārijas apstākļi, ko raksturo zema temperatūra (salīdzinājumā ar gaisa temperatūru (50 °C un zemāka);

12.6. kritiens no liela augstuma;

12.7. elektriskā strāva un bīstami spriegumi vai augstspriegums, ja aizsardzības līdzekli lieto izolācijai.

13. Visiem aizsardzības līdzekļiem, kurus ražotājs, piegādātājs vai importētājs piedāvā tirgū, pievieno:

13.1. tehnisko dokumentāciju, kurā ir šāda informācija:

13.1.1. aizsardzības līdzekļa vispārīgs apraksts;

13.1.2. darbību apraksts, kas veiktas, lai izpildītu šajos noteikumos noteiktās prasības;

13.2. atbilstības deklarāciju (1.pielikums);

13.3. CE marķējumu (2.pielikums).

14. Papildus šo noteikumu 13.punktā minētajiem dokumentiem un informācijai aizsardzības līdzekļiem pievieno:

14.1. otrās grupas aizsardzības līdzekļiem - tipa pārbaudes sertifikātu, kas iegūts šo noteikumu II nodaļā noteiktajā kārtībā;

14.2. trešās grupas aizsardzības līdzekļiem:

14.2.1. tipa pārbaudes sertifikātu un kvalitātes sistēmas sertifikātu, kas iegūts šo noteikumu III nodaļā noteiktajā kārtībā;

14.2.2. informāciju, kas paredzēta tikai attiecīgi apmācītām personām, kuras spēj nodrošināt aizsardzības līdzekļa pareizu lietošanu;

14.2.3. informāciju par darbībām, kuras jāveic, lai noteiktu, vai aizsardzības līdzeklis ir pareizi noregulēts un funkcionāli gatavs izmantošanai;

14.3. otrās un trešās grupas aizsardzības līdzekļiem - šādu informāciju par attiecīgo aizsardzības līdzekli:

14.3.1. glabāšana, izmantošana, tīrīšana, apkope, apkalpošana un ieteicamie dezinfekcijas līdzekļi (tie nedrīkst kaitīgi iedarboties uz aizsardzības līdzekli un lietotāju, ja tiek lietoti saskaņā ar instrukciju);

14.3.2. darbības mehānisms un tehnisko testu laikā konstatētais aizsardzības līmenis;

14.3.3. piemērotie papildpiederumi un attiecīgo rezerves daļu raksturlielumi;

14.3.4. aizsardzības spējas pret kaitīgajiem un bīstamajiem darba vides faktoriem un ar aizsardzības līdzekļa lietošanu saistītie ierobežojumi;

14.3.5. aizsardzības līdzekļa vai atsevišķu tā sastāvdaļu nolietojšanās un derīguma termiņš;

14.3.6. transportēšanai nepieciešamais iepakojums;

14.3.7. norāde par pazīšanas zīmju un apzīmējumu svarīgumu.

15. Ar šo noteikumu 13. un 14.punktā minētajiem dokumentiem un informāciju ražotājs nodrošina to pilnvaroto institūciju, kura novērtē attiecīgā aizsardzības līdzekļa atbilstību, kā arī tirgus uzraudzības iestādi pēc tās pieprasījuma.

16. Aizsardzības līdzekļu atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām novērtē pilnvarotās institūcijas, kas ir nodrošinājušas šādu prasību izpildi:

16.1. atbilstošs personāls, attiecīgie līdzekļi un iekārtu tehniskais nodrošinājums;

16.2. personāla tehniskā kompetence un godīgums;

16.3. personāla neatkarība (veicot pārbaudes, sagatavojot pārskatus, izdodot sertifikātus un novērtējot šajos noteikumos noteikto aizsardzības līdzekļu atbilstību) no personu grupām, kuras tieši vai netieši saistītas ar konkrēto aizsardzības līdzekli;

16.4. personāla profesionālo noslēpumu neizpaušana;

16.5. civiltiesiskās atbildības apdrošināšana.

17. Priekšlikumus par kompetentu institūciju pilnvarošanu aizsardzības līdzekļu atbilstības novērtēšanai labklājības ministrs iesniedz Ministru kabinetā.

18. Šo noteikumu 16.1. un 16.2.apakšpunktā minēto prasību ievērošanu regulāri pārbauda tā institūcija, kura ir novērtējusi pilnvarotās institūcijas kompetenci.

II. Aizsardzības līdzekļa tipa pārbaudes sertifikāta iegūšana

19. Aizsardzības līdzekļa tipa pārbaude (modulis B) ir procedūra, kurā pilnvarotā institūcija, pamatojoties uz ražotāja vai tā pilnvarota pārstāvja iesniegumu, nosaka un apstiprina (sertificē) aizsardzības līdzekļa tipa (parauga) atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām.

20. Aizsardzības līdzekļa tipa pārbaudei nepieciešamo paraugu skaitu nosaka pilnvarotā institūcija atkarībā no veicamo pārbaūžu specifikas un aizsardzības līdzekļa uzbūves.

21. Iesniegumu konkrētā aizsardzības līdzekļa tipa pārbaudei ražotājs drīkst iesniegt tikai vienā pilnvarotajā institūcijā.

22. Iesniegumā ražotājs norāda ražotāja nosaukumu, adresi un reģistrācijas numuru. Iesniegumam pievieno attiecīgajai aizsardzības līdzekļu grupai nepieciešamos šo noteikumu 13. un 14.punktā minētos dokumentus.

23. Pēc ražotāja iesnieguma saņemšanas pilnvarotā institūcija pārbauda:

23.1. ražotāja tehnisko dokumentāciju, lai noteiktu aizsardzības līdzekļa atbilstību standartiem. Ja ražotājs nav lietojis vai ir daļēji lietojis standartus vai attiecīgie standarti nav izstrādāti, pilnvarotā institūcija pārbauda ražotāja izmantoto tehnisko specifikāciju atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām;

23.2. aizsardzības līdzekļa paraugu:

23.2.1. pārliecinās, vai paraugs izgatavots saskaņā ar ražotāja tehnisko dokumentāciju un to var pilnīgi droši lietot atbilstoši tā uzdevumam;

23.2.2. veic nepieciešamās pārbaudes un testus, lai noteiktu parauga atbilstību standartiem. Ja ražotājs nav lietojis vai tikai daļēji lietojis standartus vai attiecīgie standarti nav izstrādāti, pilnvarotā institūcija pārbauda ražotāja izmantoto tehnisko specifikāciju atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām.

24. Ja paraugs atbilst šajos noteikumos noteiktajām prasībām, pilnvarotā institūcija izsniedz ražotājam aizsardzības līdzekļa tipa pārbaudes sertifikātu, kas apstiprina aizsardzības līdzekļa atbilstību un kurā norādītas ziņas par tā izdošanu. Sertifikātam pievienojami apraksti un zīmējumi, kas nepieciešami apstiprinātā sertificētā parauga identificēšanai. Aizsardzības līdzekļa tipa pārbaudes sertifikāts un tam pievienotie apraksti un zīmējumi jā saglabā uzrādīšanai tirgus uzraudzības iestādēm desmit gadus pēc pēdējā aizsardzības līdzekļa piedāvāšanas tirgū.

25. Ja pilnvarotā institūcija pieņēmusi lēmumu atteikt aizsardzības līdzekļu tipa pārbaudes sertifikāta izsniegšanu, tā informē par to ražotāju un pārējās pilnvarotās institūcijas un norāda atteikuma iemeslu.

III. Kvalitātes sistēmas sertifikāta iegūšana

26. Ražotājs var izvēlēties, izveidot, uzturēt un pieteikt apstiprināšanai (sertificēšanai) vienu no šādām kvalitātes nodrošināšanas sistēmām:

26.1. produkcijas kvalitātes nodrošināšanas sistēma (modulis E);

26.2. pilnīga kvalitātes nodrošināšanas sistēma (modulis H).

27. Ražotājs iesniedz pilnvarotajā institūcijā iesniegumu kvalitātes nodrošināšanas sistēmas apstiprināšanai (sertificēšanai).

28. Šo noteikumu 27.punktā minētajam iesniegumam pievieno:

28.1. attiecīgā aizsardzības līdzekļa tehniskos dokumentus un šo noteikumu 13. un 14.punktā minētos dokumentus;

28.2. šādus kvalitātes nodrošināšanas sistēmas dokumentus:

28.2.1. kvalitātes uzdevumus, organizatoriskās shēmas, amatpersonu atbildības un viņu pilnvaru aprakstus attiecībā uz produkcijas kvalitāti;

28.2.2. to pārbažu un testu aprakstus, kuri jāveic pēc aizsardzības līdzekļa izgatavošanas;

28.2.3. informāciju par kvalitātes sistēmas efektivitātes nodrošināšanas līdzekļiem un organizatoriskajiem pasākumiem;

28.3. rakstisku apņemšanos izpildīt visas prasības, ko nosaka kvalitātes nodrošināšanas sistēma, un rūpēties par tās atbilstību un efektivitāti.

29. Produkcijas kvalitātes nodrošināšanas sistēma (modulis E):

29.1. ražotājs veic nepieciešamos pasākumus, lai ražošanas procesā (arī aizsardzības līdzekļa galaprodukta pārbaudē un testos) nodrošinātu produkcijas viendabīgumu un aizsardzības līdzekļa atbilstību aizsardzības līdzekļa tipa sertifikātā aprakstītajam paraugam un šajos noteikumos noteiktajām prasībām;

29.2. pilnvarotā institūcija izvēlas pietiekamu daudzumu aizsardzības līdzekļu paraugu, pārbauda tos un veic standartos noteiktos testus un testus, kas nepieciešami, lai noteiktu aizsardzības līdzekļa atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām;

29.3. pilnvarotā institūcija ne retāk kā reizi gadā izlases veidā veic nepieciešamās pārbaudes un iesniedz ražotājam pārbaudes (audita) ziņojumus.

30. Pilnīga kvalitātes nodrošināšanas sistēma (modulis H):

30.1. ražotājs nodrošina pilnvarotajai institūcijai aizsardzības līdzekļu inspicēšanas, testēšanas un uzglabāšanas kontroli un nepieciešamo informāciju;

30.2. kvalitātes sistēmas pārbaudes (audita) ietvaros pilnvarotā institūcija pārbauda aizsardzības līdzekļus un veic standartos noteiktos testus un testus, kas nepieciešami, lai noteiktu aizsardzības līdzekļa atbilstību šajos noteikumos noteiktajām prasībām;